

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Jaroslav Vachek

Pracovní konference o vyučování elektřině a magnetismu

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 7 (1962), No. 2, 112--113

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139735>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1962

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

PRACOVNÍ KONFERENCE O VYUČOVÁNÍ ELEKTRINĚ A MAGNETISMU

Jednota československých matematiků a fyziků uspořádala ve dnech 23. a 24. října 1961 v Praze pracovní konferenci o vyučování elektřině a magnetismu. Úkolem konference bylo prodiskutovat a objasnit některé závažné problémy vyučování elektřině a magnetismu na školách druhého cyklu.

Konference se účastnilo 65 domácích delegátů, učitelů středních a vysokých škol, a 4 delegáti zahraniční. Německou delegaci tvořili prof. K. WERNER z university v Lipsku a prof. J. BACKE z technické university v Drážďanech. V maďarské delegaci byla dr. V. PÁLFFYOVÁ z vysoké školy pedagogické v Pécs a s. R. KUNFALVI, učitel gymnasia v Budapešti.

Na konferenci byly předneseny tyto hlavní referáty:

1. den: E. KAŠPAR: Některé didaktické problémy v nauce o elektřině a magnetismu na školách 2. cyklu,
B. KLIMEŠ: Vliv zavedení mezinárodní soustavy jednotek (SI) na pojetí vyučování elektřině a magnetismu,
2. den: J. BROŽ: Nauka o magnetismu,
J. VANOVIČ: Problém zavedení pojmu elektromagnetického pole.

Referáty měly vysokou úroveň a byly vyslechnuty s velkou pozorností. Zvláště referáty přednesené prvního dne měly velmi živou reakci, která svědčila o jejich aktuálnosti a velké promyšlenosti.

V diskusi, která následovala po oba dny po přednesených referátech, vystoupilo 15 diskutujících domácích a 3 zahraniční účastníci. Diskuse byla velmi živá. Vedle připravených diskusních příspěvků byla řada příspěvků bezprostřední reakcí na průběh jednání konference. Většina příspěvků se dotýkala problému didaktické soustavy úvodu do nauky o elektřině.

Na závěr diskuse bylo přijato usnesení (viz níže). S některými referáty a diskusními příspěvky budou čtenáři postupně seznamováni.*)

Podle hodnocení předsednictva ÚV JČMF splnila konference svůj úkol. Řešila konkrétní aktuální odborné metodické otázky z vyučování fyzice, ozřejmila celou problematiku projednávaných otázek a otevřela cestu k jejich řešení. Dala podnět k další diskusi a k organizaci vědeckého výzkumu. Některé závěry i podněty, které obsahuje závěrečné usnesení z konference, jsou velmi závažné a budou se jimi zabývat ÚV JČMF a příslušné komise JČMF.

Konference byla i velkým přínosem pro autory příštích učebnic fyziky všech typů škol, kteří budou zpracovávat učivo o elektřině a magnetismu. Ukázala jim všechny nedostatky a úskalí v dosavadním zpracování učebnic. Ukázala dále, že JČMF má zájem a možnost řešit důležité odborné metodické otázky z vyučování fyzice. Dokázala, že JČMF svou prací přispívá ke zkvalitnění vyučování fyzice, že pomáhá konkrétně učitelům v jejich práci. Konference potvrdila velký význam JČMF i její stále rostoucí úlohu při vytváření nové koncepce vyučování fyzice a při výstavbě nové socialistické školy.

Usnesení

Při řešení jednoho ze základních úkolů, tj. připravit novou koncepci vyučování fyzice, se ukázal jako jeden z nejobtížnějších problémů problém vyučování elektřině a magnetismu. Proto JČMF uspořádala ve dnech 23. a 24. října 1961 na toto téma celostátní pracovní konferenci se zahraniční účastí. Této konferenci se účastnilo 65 domácích delegátů, učitelů středních a vysokých škol, a 4 delegáti ze zahraničí.

Úkolem konference bylo objasnit některé závažné, dosud nevyřešené problémy vyučování elektřině a magnetismu na školách druhého cyklu, zejména problém didaktické soustavy úvodu

*) Referát s. Kašpara je otištěn v tomto čísle Pokroků na str. 91.

do nauky o elektřině a magnetismu a výkladu elektromagnetického pole. V otázce didaktických soustav byla řešena problematika struktury úvodu do nauky o elektřině a výkladu základních pojmů. Jak v referátech, tak i v diskusích byly podrobně probrány v zásadě dvě didaktické soustavy, a to soustava vycházející ze základních pojmů elektrostatického pole a dále soustava, která vychází z pojmů stacionárního proudu.

Dále byla na konferenci v referátech i v diskusích řešena otázka magnetismu a zavedení elektromagnetického pole v nauce o elektřině a magnetismu.

Z hodnotné a živé diskuse, již se zúčastnili četní delegáti, vyplynuly tyto závěry:

1. Problematika didaktické soustavy úvodu do nauky o elektřině a magnetismu je tak složitá jak po stránce obsahové, tak i pro různost podmínek vyučování na školách různého typu, že za současného stavu vývoje našeho školství a didaktiky nelze vyvodit jednoznačné konečné závěry o vhodnosti té či oné z diskutovaných soustav. Obdobná situace je i v pojetí výkladu magnetických jevů a elektromagnetického pole.

2. Konference proto doporučuje, aby se v řešení těchto otázek pokračovalo, a to těmito způsoby:

a) diskusemi v časopisech, především v Pokrocích matematiky, fyziky a astronomie, v Přírodních vědách ve škole a popř. i v jiných časopisech,

b) diskusemi v pedagogických kroužcích jednotlivých poboček JČMF,

c) didaktickým výzkumem,

d) dalšími pracovními konferencemi.

3. Konference doporučuje, aby ústřední pedagogická komise pro fyziku při JČMF sledovala tvorbu nových učebnic a jejich osvědčování v praxi.

4. Konference doporučuje dále JČMF, aby požádala katedry fyziky vysokých škol a výzkumné ústavy pedagogické o spolupráci při řešení didaktických problémů vyučování elektřině a magnetismu a o jejich zařazení do vědeckovýzkumných plánů.

5. Konference také doporučuje, aby JČMF dala podnět ministerstvu školství a kultury ke zřizování speciálních kateder na vysokých školách, které by se zabývaly mimo jiné také metodikou vyučování fyzice na školách všech druhů a cyklů.

6. Na konferenci se ukázala velmi užitečná vzájemná výměna názorů na diskutované otázky mezi našimi a zahraničními delegáty. Proto konference doporučuje, aby JČMF rozvíjela styky našich metodiků s metodiky v jiných státech umožňováním zájezdů na podobné konference v zahraničí a výměnou odborné a metodické literatury.

Konference vítá iniciativu JČMF při řešení zásadních otázek vyučování fyzice. Je to prvá konference, uspořádaná po válce JČMF, která se zabývala konkrétními otázkami vyučování fyzice. Výsledky takových konferencí přispějí k řešení jednoho ze základních úkolů ústřední pedagogické komise pro fyziku, tj. k vypracování nové koncepce vyučování fyzice.

Účastníci konference věří, že výsledky, které vyplynuly z referátů a diskuse, a opatření, která navrhuji, přispějí ke zkvalitnění vyučování fyzice a tím i k úspěchu přestavby našeho školství ve smyslu spojení škol se životem. Účastníci konference jsou přesvědčeni, že výsledky konference tím také přispějí k uskutečňování výstavby komunistické společnosti, jak ji vytyčuje XXII. sjezd KSSS.

Jaroslav Vachek

OSMDESÁT LET PROFESORA ZAHRADNÍČKA

Dne 9. srpna 1961 se dožil v tělesné i duševní svěžesti osmdesáti let experimentální fyzik univerzitní profesor dr. Josef ZAHRADNÍČEK. Jeho životního jubilea vzpomněla pobočka Jednoty čs. matematiků a fyziků v Brně na své schůzi konané dne 26. října 1961. Při jeho pětasedmdesátiletém životním jubileu byla jeho práce zhodnocena v tomto časopise. Ve své odborné činnosti